

RĂSPUNS DAT DEDICAȚIEI D-LUI A.A. RUSU

Dedicația d-lui A.A. Rusu

The image is a screenshot of a mobile phone displaying a Facebook post. At the top, the status bar shows the time as 12:13, along with icons for alarm, signal strength, and battery. Below this is the Facebook navigation bar with a back arrow, the 'f' logo, and the word 'Posts'. A search icon and a profile icon are also visible. Underneath is a secondary navigation bar with icons for home, friends, messages, a globe, and a menu. The main content is a post from 'Adrian Andrei Rusu' in the 'Prietenii Mediasului' group, posted 'Yesterday at 20:51'. The text of the post is a dedication to Ștefan Bathory, Prince of Transylvania, mentioning a painting by Gero in the National Museum of Lithuania and dedicating it to a former teacher, Dr. Vasile Mărculeț. Below the text is a painting depicting a historical scene with figures and flags. At the bottom of the post, there is a camera icon, the text 'Write a comment...', and a smiley face icon.

Adrian Andrei Rusu ▸ Prietenii Mediasului
Yesterday at 20:51

25 ianuarie 1576, Mediaș: Ștefan Bathory, principele Transilvaniei, este anunțat că a fost ales rege al Poloniei. Pictat în 1935 de pictorul maghiar Daday Gero. Actualmente în Muzeul Național al Lituaniei (Vilnius) (Dedicație specială d-lui prof. de colegiu, dr. Vasile Mărculeț, pentru viitoarele sale contribuții majore oferite istoriografiei orașului său adoptiv):

Write a comment...

Răspuns de la Vasile Mărculeț

Vă mulțumesc, d-le Rusu, pentru dedicația specială, pe care mi-ați făcut-o. Am atașat-o răspunsului meu pentru a putea vedea oricine despre ce este vorba. Mă văd însă obligat să v-o amendez din punct de vedere științific pentru că din dorința d-voastră furibundă de a mă jigni ați dat dovadă de superficialitate în documentare și v-au scăpat câteva aspecte.

Tabloul pictorului Daday Gerő (1890 – 1979) are o sursă foarte străvezie, anume compoziția pictorului Jan Matejko (1838 – 1893), care ilustrează primirea lui St. Bathory la Pskov în 1581 (vezi mai jos). Despre Jan Matejko se pot afla mai multe pe https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Matejko acolo fiind etalat un tabel cu operele sale. La poziția 8 a catalogului de tablouri se află și compoziția referitoare la ceremonia din Pskov (1872). Scena lui Matejko a fost mutată de Daday Gerő la Mediaș.

Pictura o fi valoroasă sub aspect artistic, dar este o mostră de „istoria imaginarului” (vorba istoricului L. Boia), de cum le-a plăcut pictorilor moderni să ilustreze un trecut glorios (și pentru polonezi, și pentru unguri). Ambele tablouri sunt evident opere de propagandă, marcate de naționalismul / patriotismul epocii în care au fost create. Ele au fost compuse într-o perioadă amarnică pentru respectivele popoare (polonezii sub triplă dominație străină, iar maghiarii reduși la „Ungaria mică”).

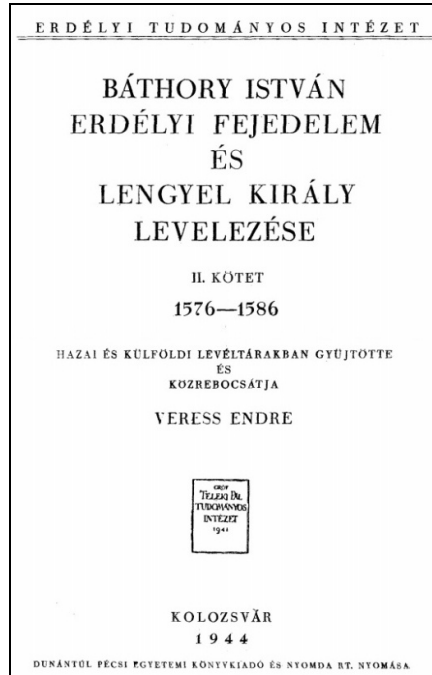
Ele au tot atâta valoare artistică, patriotică și de propagandă cât are scena intrării lui Mihai Viteazul în Alba Iulia, din fresca lui Costin Petrescu de la Atheneul Român (1938).

Nu mă surprinde, atât admirația unui om bine educat și avizat, iubitor de arta (precum A.A. Rusu) față de opere moderne, cât tentația unui medievist cu pretenții de a lua de bune aceste creații, ca un substitut convenabil pentru tablourile de secol XVI. E ca și cum un medievist ar scrie o istorie a Parisului medieval folosind amănunte din romanele lui Alexandre Dumas ! (asta, în afara cazului că face o incursiune în istoria imaginarului).

Al doilea aspect care frapează în intervenția d-lui Rusu, este data de „25 ianuarie 1576”. Surprinde ușurința unui specialist, care consideră că se caracterizează prin acribie, de a prelua o informație fără o minimă verificare. A pune datarea pe seama pictorului este o minunată judecată, dar ieftină scuză pentru superficialitatea de care istoricul pretinde mereu că-i este străină. Or, poate crede că un asemenea

amănunt va trece ușor neobservat, mai ales de amărății profesori secundari. Numai că acești „diletanți” mai au obiceiul de a se documenta și sfătui și cu alții din tagma lor ... și iată ce află:

Repertoriul actelor privitoare la Ștefan Bathori, voievod transilvan și rege polonez, a fost publicat încă din 1944 de un istoric autentic, anume Veress Endre (Andrei). Repertoriul permite stabilirea amanunțită a itinerariilor lui Șt. Bathori. Precizia este mărită de inexistența, pe atunci, a două calendare, iulian și gregorian (care permit confuzii doar după anul 1582).

Astfel, la 14 ianuarie 1576, el se afla la Alba Iulia de unde poruncea convocarea Dietei la Mediaș, pentru **28 ianuarie**.

444.
Gyulafehérvár, 1576 január 14.
Báthory István vajda Szeben város tanácsának.
Meghívó a megyesi országgyűlésre.
Sieb. Nat. Archiv. Nagyszeben. Erd. org. gyűl. Emlékek II. köt. 573—41

1576 jan. 16 444—446. irat 5

Instant certa et valde ardua negotia, publicum regni statum personamque nostram' concernentia s azok megtárgyalására január 28-ik napjára Meggyes városába országgyűlést hirdetőn, intünk, hogy arra két jeles követtel (duos praestantes viros) küldjete fel okvetellen; etc.

Ștefan Bathory rămânea în reședința princiară până la 20 ianuarie, pe 21 se afla la Mănărade, iar în 24 ianuarie se stabilise deja la Mediaș, unde emite documente doar cu titlul de voievod.

449.
Monora, 1576 január 21.
Báthory István-vajda Teuffenpach Kristóf főkapitánynak.
Tegnapai tárgyalásuk után az a véleménye, hogy várja be Fejérvárt vagy akár Szatmáron a császári futár megjöttét, nehogy az a látszata legyen, hogy küldetéséből tőle eredménytelen volt kénytelen visszatérni.
Staatsarchiv. Wien. Hungarica. Fasc. 108. Mindvégig sajátkezű.

450.

Medgyes, 1576 január 24.

Báthory István fejedelem Nagy Máté portai követnek.

A hozzá érkezett lengyel követség sürgeti megindulását, nehogy a muszkák Lengyelországba törjenek. A királypólasztási feltételek igen szigorúak, de a rendek avval biztatják, hogy azok idővel enyhíthetők lesznek. Választ még nem adhat a lengyel

Abia la 8 februarie are loc ceremonia depunerii jurământului în fața delegației nobiliare polono-lituaniene. Documentul emis atunci arată limpede că evenimentul s-a petrecut în biserica orașului Mediaș (așa cum este sugerat și în tabloul lui Daday Gerő), în plenul Dietei generale. Doar de atunci Șt. Bathory semnează ca „rege ales” (nu și încoronat solemn). Așa că data de 25 ianuarie, când Dieta nu era încă întrunită, trebuie mutată două săptămâni mai târziu.

460.

Medgyes, 1576 februar 8.

Báthory István vál. király eskülevele.

Esküt tevén a lengyel rendek követei s az erdélyi rendek előtt a lengyel alkotmány megtartására, azt valamennyien aláírásukkal erősítették meg.

Kiadva Reusner leveleskönyve XII. része 8. l. Ettől függetlenül Szádeczky Báthory-ja 376–8. l.

Stephanus Dei gratia etc. Significamus hisce literis nostris, quorum interest universis et singulis, quia missis oratoribus ab Ordinibus regni Poloniae et magni ducatus Lithuaniae, qui nos ad regnum ipsorum regendum et administrandum ex decreto electionis liberae Statuum et Ordinum, qui nos in regem suum assumpserunt invitarent, in frequentia magna hominum in summo templo civitatis Meggyes, 8-va die mensis Februarii anni praesentis verbis conceptis, ad Sancta Dei Evangelia tale iuramentum Ordinibus eiusdem regni et magni ducatus praestitimus;³ etc. Actum in summo templo civitatis nostrae Meggyes sub ipsis comitiis generalibus, 8-va die mensis Februarii. Anno domini 1576.

Stephanus Electus Rex ppa

Mart. Berzeuiceius procancell. ppr

Megjegyzés. A fenti nevezetes okmányt aláírta a lengyel rendek nevében követségük 15 tagja s az erdélyiek részéről 29 főúr és nemes.

Sunt aspecte care trebuie precizate pentru ca pasionații de istorie să nu rămână dezinformați. Iar confuzia nu trebuie alimentată și girată tocmai de istorici cu pretenții, marcați, totuși, de ignorantă sau rea-voință.

Superficialitatea privind documentarea de care ați dat dovadă în realizarea acestei biete dedicații nu este însă singulară. Ea seamană foarte mult cu „seriozitatea” cu care v-ați documentat din punct de vedere geografic când ați scris „Castelarea carpatică” (faptul v-a fost sesizat, de altfel, la un moment dat) sau, recent, în comentariul asupra volumului „Mediaș 750”, când, de asemenea, din „foarte temeinică documentare” ați confundat geomorfologia cu geologia. Numai că în cazul de față, este vorba de istorie, unde vă considerați infailibil.

Închei aici, d-le Rusu. V-aș fi putut da un răspuns asemănător dedicației pe care mi-ați făcut-o. Refuz însă să mă cobor la nivelul de a gândi în termenii în care gândiți d-voastră.

VASILE MĂRCULEȚ